

'uiterst nerveus'; men sprak af, dinsdagavond naar Westerbork te vertrekken,

'de gesprekken gingen verder over: het volkomen gebrek aan organisatie in de Beweging, het falen van de Leider ook weer bij de evacuatie, de onzekerheid in de leiding die de Beweging al zo dikwijls had geschaad. Tenslotte werd *Obergruppenführer* Rauter geprezen: 'Gelukkig dat we Rauter nog in Nederland hebben, zolang die er is, dreigt voor ons geen gevaar.'¹

Nog in de nacht van dinsdag op woensdag vluchtte van Bilderbeek samen met enkele medewerkers uit Utrecht naar het noorden. Een koerier van Mussert die dat de volgende ochtend ontdekte, constateerde tevens dat zij hun kamers in het Algemeen Hoofdkwartier in grote haast hadden verlaten, ergens stonden een lege jeneverfles, een bedorven stuk vlees en een bedorven paling op tafel; een rondgang makend door het gebouw ontdekte de koerier ook nog op de zolder een clandestiene jeneverstokerij.

Die ochtend, de ochtend van Dolle Dinsdag dus, vertrokken van Geelkerken, Zondervan, Kardoes en Dekker uit Utrecht – zij hadden, vermoedelijk op grond van het bericht dat Breda al zou zijn bevrijd, hun aftocht vervroegd. Hun vrouwen en kinderen meenemend, reden zij met auto's naar Lunteren. Vandaar ging het naar Apeldoorn 'in verband met het gerucht', aldus Dekker, 'dat de *Dienststelle*-Rauter zich daar zou vestigen.'² In Apeldoorn zochten van Geelkerken en Zondervan 's avonds *Generalkommissar* Ritterbusch op, die, aldus van Geelkerken, 'met zijn secretaresse neergestreken was in een groot huis en daar als een oude en afgeleefde man zat'³, maar van Geelkerken en Zondervan kwamen bij Kardoes en Dekker terug met de mededeling, hun door Ritterbusch gedaan, dat er op woensdag een beter *Wehrmacht*-bericht zou komen, 'hierdoor en door de verstrekte jenever werd de stemming wat beter.'⁴ Dekker ergerde zich zo aan de taal die het gezelschap uitsloeg (van Geelkerken: 'Als ik nog eens terugkom, steel ik tienmaal zoveel als ik ooit had'⁵), dat hij op woensdagavond besloot naar Mussert te gaan om deze in te lichten. Hij bevond zich die avond nog in het hoofdkwartier

¹ J. Dekker: 'Rapport uitsluitend bestemd voor de Leider' (z.d., herfst 1944), p. 1 (NSB, 32 c). ² A.v. ³ PRA-Utrecht: p.v. (afgesloten 15 aug. 1948) inz. C. van Geelkerken (getuige A. J. Zondervan, A, p. 34 (Doc I-501, b-1)). ⁴ J. Dekker: 'Rapport uitsluitend bestemd voor de Leider', p. 1. ⁵ A.v., p. 2.